

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a :
Pe unu annu 5 fl.—cr., pe 1/2 annu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu annu 14 fr., pe jumetate annu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Alegerea de episcopu in Caransebesiu.

Astadi se intrunesc sinodulu eparchialu alu Caransebesiului pentru a depliní loculu fericitulu intru aducere aminte Episcopu Ioanu Popasu.

Bineventandu pre reprezentantii, clerului si poporului din eparchi'a Caransebesiului, credemu ca cu privire la actulu alegerii nu putem dice nici unu cuventu mai nimeritu, decât se repetimu, si se reproducemu unu articlu publicatu in acésta privintia in „Telegrafulu Romanu.“

„Inca câte've'a dile ne despartu de importantulu actu alu alegerii de episcopu in eparchi'a veduvita a Caransebesiului.

Sunt grele timpurile, in cari traimu, biseric'a are acum cá nici odata trebuintia de unu pastoriu luminatu, de unu barbatu alesu si de caracteru firmu, si de aci grea respundere asupr'a tuturoru celoru ce sunt chemati cu votulu loru, ca se dea o solutiune buna acéstei intrebári. In unu statu, cum e alu nostru, biseric'a póte in marginile constitutiunei bisericesci se se desvólte in cursulu ei normalu, numai daca alesulu va scí impacá trebuintiele credinciosiloru in tóte directiunile, si se va ferí, cât se póte, de a provocá vre-unu conflictu cu statulu si organele lui.

E grea acésta problema, e de multe ori asia de grea, încát trebue se ne mirámu adese ori de abnegatiunile si reservele, ce trebue se si le impuna episcopii nostrii in dragulu bisericiei si in dragulu reputatiunei, de care biseric'a nóstra se bucura si s'a bucuratu totdéun'a inaintea tronului, si inaintea tuturoru ómeniloru de bine.

A cultivá aceste virtuti, e datorinti'a celoru inferiori din cleru, a le promová din tóte puterile si a fi preste totu loculu cu sfatulu si cu cuventulu celu intieleptu, e adi datori'a episcopului románu.

E atât de fina graniti'a, care desparte adi postulatele reale si cele inchipuite ale poporului încát numai unu ochiu ageru, o inteligentia superióra, o inima, ce bate cu caldura pentru tot ce e salutaru,

scie se o distinga, de aci urméza, ér in modu firescu, ca ochii alegetoriloru voru trebúi èd se întórca spre unu atare barbatu, care a fostu unu siru de ani mai lungu aprópe de isvoru, aprópe de unu conducatoriu intieleptu si de unu cârmaciu probatu.

De multe ori teori'a nu e de ajunsu, pentru cá omulu se aiba rutin'a receruta pentru de a representá biseric'a si in afara, si in modu imperativu se cere, cá se fi vedintu multe, se fi asistatu la multe si se-si fi contribuitu la multe acte importante, cu votulu seu, cu sfatulu seu si cu energi'a s'a. Daca vom cantá ca unde e adi posibilu a se adapa omulu de atari cunoscintie si esperintie, e usioru de aflu, numai desbracare de ori ce preocupatiune se recere. Dispunemu de atari fetie bisericesci, cari au datu dovedi despre destoinici'a loru in tóte functiunile bisericesci, unde dupa imprejurári a fostu chimate. Noi suntem ridicati cu multu mai tare preste ori ce preocupatiune seau chiar pasiuni, — ce le combatemu cu energie unde se ivescu, — când e vorb'a de interesele generale ale bisericiei, si scimu apretia, ce e de apretiatu.

Avem dignitari bisericesci, cari n'au statu de parte de bisericu, ci de unu lungu siru de ani in bine si in reu au prestatu serviciu frumóse bisericiei si metropoliei, si cari prin caracterulu loru, prin sciintiele loru si prin positiunea loru ar fi cei mai competentu de a ocupá scaunulu episcopescu.

In sinodulu electoralu sunt intruniti o parte considerabila din cei mai de frunte barbati ai románilor gr. or., ei vor avé a decide, noi inse nu ne am pututu dispensá de datori'a, ce o avem fatia de bisericu, când se afla in ajunulu unui actu atât de importantu.

Pentru-cá actulu in sine se impuna, este de o necesitate imperativa, cá elu se afle espresiunea s'a in unanimitatea voturiloru. Orice scisiune, orice partidu se ar aretá pe fatia ori in ascunsu, vor causá greutăti, si e bine ca se nu se dea nici cea mica

ansa contrariilor bisericeii n6stre de a se amestec6 in trebile ei interne.

E imperativu necesaru, c6 animosit6tile de orice natura s6 se evite si bun'a intielegere se predomnesca la executarea acestui actu importantu.

Votulu sinodului episcopescu va fi substernutu la loculiu seu, si o alegere unanima nu p6te intempina dec6t simpatiile tuturor factoriloru chemati a ratific6 si sanction6 acelu actu.

La o parte deci cu intrigile si cu machinatiunile, la o parte cu cugetele rezervate si cu interesele de orice natura, c6ci biseric'a doresce pacea, doresce se realizeze marele program, ce l'a defasiuratu Christos, program, care pe stindardulu seu nu sufero dec6t bun'a intielegere si fratietatea.

Dieces'a Caransebesiului e cu multu pr6 tinera, institutiunile ei multu pr6 plap6nde c6 se sufero s6 se incuibe in sinulu ei spiritulu de partidu, acelu spiritulu distrugetoru, care r6de afundu la temelii bisericeii.

Dieces'a Caransebesiului prin aceea, c6 va alege pe unulu dintre dignitarii cei mai vrednici, va d6 probe invederate, c6 nu a avutu in vedere altceva dec6t binele bisericeii, ori pe carele va cad6 s6rtea, trecutuliu inse la nici unu casu nu p6te fi desconsideratu.

Ne am dat parerea n6stra, am spusu ce dorimu, la rendulu seu alegetorii ne vor aprob6 ori nu, noi ne am facut datori'a, si daca unu atare barbatu va intempina consensulu sinodului electoralu, dieces'a Caransebesiului va continu6 in pace si in tiena oper'a ei de dezvoltare spre binele si spre fericirea credinciosiloru sei.

Deci inima curata !

Abnegatiunea in vi6ti'a publica.

III.

Daca ar trai omulu numai singur pre acestu pamentu, ar av6 se raspunda despre faptele si gandirile sale numai lui Ddiu si consciintei sale.

Dupa ce inse omulu nu traiesce nici singuru, nici isolatu de cealalta lume : astfeliu densulu are se raspunda de faptele sale si 6meniloru, in a caror'a societate traiesce. Ac6sta raspundere trebuie s6 se observeze cu rig6re at6t in lucruri mici, c6t si in lucruri mari.

Ne-am indatinat de esemplu, c6 in contactulu nostru socialu, se pretindem, se fim cu cuviintia unii facia de altii. Si orice gresi6la de cuviintia este o vat6mare facia de semenii nostri.

Pentru ce ?

Pentru ca semenii nostri, pana cand noi si ei, avisati suntem a trai in societate unii cu altii, — au drepturi si detorintie facie de noi, precum si noi avem drepturi si detorintie facia de ei. Tatalu in cas'a s'a este respundietoriu de faptele sale filoru

sei : tocma asia precum si fii sunt detori a raspunde de faptele loru tatalui loru.

F'iind avisati noi a trai in societate unii cu altii, este naturalu, ca avem drepturi unii facia de altii, dar in acelasi timpu avem si detorintie. Si abnegatiunea in contactulu socialu consta intru a indeplin6 esactu si la timpu detorintiele, pre cari le avem facia de semenii nostri.

Ei bine, daca ac6sta implinire esacta a detorintieloru, pre cari le avem facia de semenii nostri este conditiune indispensabila pentru o vi6tia normala si regulata sociala, atunci cu at6t mai vertos se cere a fi cu t6ta esactitatea intru implinirea detorintieloru in vi6ti'a, pre carea o numim publica.

In vi6ti'a publica si prin vi6ti'a publica omulu ese din cadrulu restrensu alu afaceriloru sale private, si si-angaj6za puterile sale in servitiulu multimei, a carei'a vointia colectiva, eserc6za o suveranitate asupra tuturor 6meniloru chiamati a face servitii causeloru, pentru a caror promovare si inaintare si-au angajat puterile loru.

In vi6ti'a publica este f6rte mare raspunderea pentru fiecare fapta, seau neglijentia, si val6rea, seau pretiulu unui omu nici odata nu se p6te ved6 si mesur6 dupa afacerile sale private, pre c6t se p6te cunoesce dupa zelulu si activitatea s'a in vi6ti'a publica.

Daca cutare de esemplu se trudesce, c6 se-si grijesca cas'a s'a si a familiei sale, nu face nici o minune, pentru ca in ac6sta lucrare a s'a este manatu de sentiulu de conservare, si de inaintare. Cu totul altcum este inse in vi6ti'a publica.

Vi6ti'a publica este impreunata cu putiene placeri si favoruri personale, cu at6t este inse mai bogata in greut6ti si in sacrificii. In vi6ti'a publica in fiecare di se cere dela omu sacrificii, si omulu, carele a pornitu pre ac6sta cale trebuie adese ori, seau totdeun'a s6 se espuna la multe calamit6ti si greut6ti. De multe ori voiesce cinev'a se faca binele prin vi6ti'a publica, dar obscea, carei'a servesco, nu-lu intielega, si pentru ca nu-lu intielega, lu-impedeca de a face binele, si manat de vointi'a multimei, carea esercit6za puterea s'a suverana, trebuie se faca chiar contrariulu dela ceea ce crede densulu, ca ar fi bine se faca.

Si pentru a lucr6 astfeliu, si anume nu dupa vointi'a t'a, ci dupa vointi'a multimei, se cere multa abnegatiune, seau daca nu o ai ac6st'a, atunci trebuie se-te retragi cu totul de pre terenulu vietii publice. In vi6ti'a publica orice lucrare este anevoi6sa si legata de multe forme. Si sunt 6meni, caror'a nu le placu formele, si cari se lupta, si voiescu a ajunge meritulu. Dar formele trebuiescu intre orice imprejur6ri tiente, si deci omulu menitu a lucr6 pre acestu terenu, trebuie se-si calce pre inima, si s6 se supuna formelor.

In vi6ti'a privata 6menii se grup6za unulu langa altulu dupa simpatia, si facia de 6menii, catra cari

avem simpatii suntem cu multa bunavointia; ér facia de ómenii, catra cari, fia din orice motivu, nu avem simpatia, suntem mai reci, mai nepasatori.

Pentru simpatiele, seau antipatielo ómeniloru, in viéti'a loru privata nu se póte nimenea superá. Numai biseric'a are detorinti'a in cadrulu activitátií sale spirituale a-se síli, cá se-le faca se dispara.

In viéti'a publica nu au, si nu potu avé nici locu, nici ratiune, nici simpatiele, nici antipatielo personale.

Viéti'a publica in cadrulu normalu si in o stare regulata, nu se póte conduce, decát prin principiile sale fundamentale, si dupa vointi'a multimei, carea compune o anumita societate.

Si abnegatiunea in viéti'a publica consta in prim'a linia: intru a abdice de interesele private, personale; si cand esti chiamatu a lucrá pre terenulu vietii publice, a nu avé altu ceva in vedere, decát promovarea intereseloru vietii publice.

Cand obscea, cand multimea, este chiamata a-si dá votulu si verdictulu seu asupra afaceriloru vietii publice, — nua rare ori se intempla inse, cá ómenii se aiba vederi deosebite, — si de aici incepe periclulu nascerii de partide, cari adesea, seau totdeun'a din diferinti'a de principie degeneréza in antipatii, seau simpatii personale.

Diferinti'a de vederi in viéti'a publica nu arare ori produce cele mai mari antipatii si chiar inimicitii personale. Si in acést'a se afla celu mai mare periclu alu societátií omenesci.

Si deci abnegatiunea in viéti'a publica consta intru aceea, cá avendu vederile proprii, precum ti-pretiúiesci vederile si convingerea t'a: tocma asia se pretiúiesci si vederile si convingerea altor'a.

Am scrisu acestea cu privire la viéti'a nóstra publica-bisericésca si cu privire la firea si modulu de viétiá alu romanului.

Romanulu, asia este elu facut din fire, — se imprietinesce usior cu tóta lumea; dar si mai repede, de cum se imprietenesce, se si supera pre tóta lumea.

Pruncii romanului, pana cand le traiescu parintii, sunt cu multa iubire si atragere unulu facia de altulu; dar dupa ce le moru parintii, si vine verb'a la frangerea panii, si respectiv la impartirea pamentului remasu dela parinti: atunci póte ca nu este poporu in lume, la carele se-se auda mai adese ori dicetóri'a unui frate catra celalaltu: „decát se ieai tu din pamentulu tatei o palma de pamentu mai multu, decát mine, — mai bine se-lu manance domnii pre totu.“

Si acésta patima, cea mai primejdíosa pentru orice societate, — se duce câte odata si in viéti'a publica bisericésca. O vedem adeca mai cu seama in alegeri. Nu arare ori se intempla, cá candidatii, seau alegatorii se dica, si se lucreze, nu cá se-se aléga celu mai bunu, celu mai vrednicu; ci candidatulu

si-dice: „mai bine eu, decát altulu,“ ér alegatoriulu dice: „mai bine votezu pre acest'a, pentru ca este alu meu, decát pentru acel'a, carele este alu altui'a.“

Daca avem necazuri in bisericu, apoi tóte necazurile ne vinu din acésta lipsa de abnegatiune.

In viéti'a publica la impartirea oficieloru nu este nici odata permis, cá alegatoriulu, seau alegendulu se gandésca la favorurile sale personali; ci gandulu candidatului trebue se fia indreptatu totdeun'a la raspunderea, pre carea o iea asupra-si primindu unu oficiu, ér alu alegatoriului, cand alege, trebue se fia indreptatu, si atientitu la capacitatea si trecutul alegendului, precum si la greutátile si sarcinile impreunate cu oficiulu, pentru carele alege.

Daca se vorbesce din cand in cand la noi in bisericu de partide, — acést'a inca provine din lipsa de abnegatiune. Póte cà n'am avutu timpulu fisicu, de când tráimu in viéti'a publica bisericésca, cá se-ne deprindemu a-ne pretiú unulu altui'a vederile. Póte cà a mai contribuitu la acést'a si aceea nefericita imprejurare, ca astadi in genere in intreg'a lume lupt'a intre partidele din diferitele state se póta intr'unu modu inversiunatu, incát adesea nu se póte observá nici cea mai mica stima de vederi si convingeri intre combatenti.

Am disu si alta data, si o repetimu si acum, ca in bisericu nu este permis, si dupa principiile fundamentale ale bisericiei, esistenti'a de partide nu are nici cea mai mica ratiune. Si daca se vorbesce din cand in cand de partide, si daca ele faptice ar fi si esistandu, atunci acestea in bisericu sunt o buruiéna importata de pre alte terene.

Ori sunt partide, ori nu sunt, — dar diferentie de vederi nu se póte, cá se nu esiste intr'o societate intru aplicarea principiiloru fundamentale ale bisericiei.

Si pre cât este de trebuintia, cá intr'o societate se esiste diferentia de pareri, pentru cá ómenii se se puna in aplicare cu sporu si cu succesu principiile: pre atât este de trebuintia, cá in tóte acele casuri, in cari esista diferentia de pareri se-ne stimámu si pretiúimu unii pre altii.

Din viéti'a economica a poporului nostru.

VIII.

Asia este astadi spiritulu si porunc'a vremii: ca omulu, carele voiesce se traiesca cinstit in lume, se gandésca mult, si se lucreze mult.

Si avem in eparchi'a nóstra multi ómeni si multe comune, cari traiescu dupa acésta porunca.

Avem atât in partile ungurene, cât si in partile banatice apartinetórie eparchiei nóstre o seama de comune, cari sunt in crescere, cari sporescu in avere si in bunele moravuri.

Avem noi plugari in multe comune, cari pre

timpulu lucrului nu mai au nópte, — ér in timpulu de iérna dicu, ca este rusine pentru omulu gazda, cá se nu traiésca in cas'a si famili'a s'a, si se nu aiba aici intra prisosintia totu ceea ce-i este de trebuintia pentru unu traiu ténitu si liniseitu.

In astfelu de comune, pre cari la casu de trebuintia le putem numí cu numele, plugariulu nostru nu semte greutàtile impregiuràrilor, pentru ca a intielesu spiritulu timpului, prin carele trecemu, si s'a supusu pre sene poruncii timpului de a gandi mult si a lucrá si mai multu. Si implinirea acestei porunci se vede si pre ómeni si pre satu.

Apoi mai canóscem comune, in cari ómenii nostri au intielesu binisior, si au luat asupra-si lupt'a pre terenulu economicu, si au inceput, si continua a esí biruitori din acésta lupta, fara de care biruintia nu mai este astadi cu potintia, cá se traiésca cu demnitate si cu nume bunu unu poporu in lume si in tíera.

Iu comun'a P. spre pilda s'a intemplat cam inainte cu 15—20 de ani, ca au venit multi ómeni streini, si-au cumperat case in uliti'a cea mai de frunte, si au ocupat prin cumperare multe pamenturi dela mosinenii din satu.

Vediend acést'a vechii locuitori ai satului le-a venit fórté cu greu, si cu rusine, vediendu-se stremtorati de streini in satulu si in vetrele loru, preste cari din vitia de vitia, din neamu de neamu s'au sciut stepani. Si rusinea venita pre satu, si convingerea, ca nu este bine, cum este, i-a indemnatu se-se puna la bataia cu noii locuitori ai satului.

A fost minunata acésta bataia, pentru ca ómenii nu s'au batut nici cu bătul, nici cu maciuc'a, ci cu plugulu, cu cós'a si cu secerea si cu grap'a si cu tavaluculu. Apoi minunata s'a aretat acésta bataia si din princin'a ca ómenii n'aveau de scopu se-se lovésca, si se-se ranésca, seau se-se omóre unulu pre altulu. Lupt'a loru era atientita in pamentu, in camara si in busunariu. Si cu plugulu si cu grap'a si cu cós'a si cu secerea tient'a ómeniloru era indreptata, cá pamentulu se-le dea róda mai multa, ér in camara se-se pastreze, si se-se chivernisézca cât mai bine rodurile date omului de Ddiu dupa munc'a si trud'a lui.

Dupa ce in satulu P. s'a inceput acésta lupta, de celu mai vitézu resboinicu si ostasiu trecea, omulu, carele esiá mai de diminétia la lucru, care facea mai multe cruci de grâu, si carele aducea mai multi bani dela piatiu dupa rodurile lui. Apoi fal'a si trecerea cea mai mare in satu o avea omulu, carele avea mai multi bani in cas'a de pastrare, si carele apoi cand se vindea câte unu pamentu, nu-i era mila de bani, i-dedea pretiulu si puneu man'a si piciorulu pre elu, asia, cá se nu-i-lu mai iea din mana nimenea nici lui, nici prunciloru lui din neamu in neamu.

In satulu P. s'a adevéritu, ca pamentulu nu

este alu celui ce-lu stepanesce; ci alu omului, care muncesce, si carele lu-scie ingrijí.

Locuitorii cei noi din satulu P. au fost binisior batuti, si astadi sunt in retragere, ér vechii locuitori ai satului prin munca si grije si-au reocupatu, si continua a-si recascigá casele si pamentulu.

Si satulu P. nu este unu satu din poveste, ci este unu satu, care esista in realitate, si batai'a economica s'a intemplata asia, precum o am scrisu si descriusu aici.

Se mai notám apoi aici inca unu lucru, dupa noi de mare importantia in víeti'a si desvoltarea economica.

N'ajunge nimic in lumea acést'a omulu, carele nu are ambitiuine. Si notám aici, ca in comunele nóstre, cari au pornitu pre cale buna pre terenulu economicu, si sunt in crescere, a inceput a-se desvoltá in ómeni o ambitiuine din cele mai nobile: de a pastrá si de a inmulti ceea ce are.

Eta ce ne spune in acésta privintia unu amicu alu nostru:

Calatoriamu intr'o iérna intr'o comuna din Torontal. Timpulu era fórté neplacutu, rece si umedu, si fiind cá dela gar'a drumului de feru, aveamu se calatorescu cam 4 óre cu trasur'a pre unu drumu reu, precum sunt in genere iérn'a drumurile in comitatulu Torontalului, eram fórté ingrijitu. Am scapatu inse usioru de grije. La gara me asteptá adeca unu voi-nicu de omu, rosíu si veselu in facia, de gandeai, ca intréga lumea este a densului, cu o trasura cu trei cai, cá si trei lei. Ne deteramu unulu altui'a binetie si dupa ce-mi spuse, ca densulu este tramisu de satu cá se me duca pre mine, — me urcai in trasura.

Omulu meu era numai vorba. Mi spuse multe de tóte. Mi-spuse adeca ca in satulu loru sunt cam 180 de sessiuni, dar nici o brazda de pamentu nu este trecuta in mani streine, ca densulu are atát'a pamentu, ca are 12 cai, cari toti sunt crescuti in ocolulu lui, si nici unulu nu este cumperatu, ca in satu la ei pentru omulu carele este gazda, este rusine mare, se mérga la birtu si altele.

Din cuviatele amintite aici ale unni vrednicu plugariu romanu constatámu la densulu o nobila ambitiuine, îndreptata si atientita in trei directiuni, precum nu o póte descrie si pune pre chartia mai bine nici celu mai mai bunu economistu, si anume:

1. Nu este permisu omului, carele are unu darabu de pamentu se-lu instreineze, pentru ca este rusine, pentru omulu, carele face astfelu; si cea mai mare cinste a locuitoriloru unui satu si a satului este cá se-si pastreze pamentulu stramosiescu.

2. Caii si vitele de economia cele mai bune sunt cele, pre cari si-le cresce omulu la cas'a si in ocolulu seu; si

3. Este rusine pentru omulu gazda, daca umbra la birtu, si petrece timpulu in cleвете, in facunimica si cu beuturi spirituóse.

Cine l'a invetiatu pre omulu de susu, si pre ómenii din satulu lui, cá se traiésca astfelu?

De buna seama necazurile vietii si mintea lorv.

Si este bine, cand omulu inviétia din necazurile si patiani'a s'a propria; dar multa mai bine este cand invétia din necazurile si patiani'a altor'a.

Si astadi nu mai este pentru nimenea nici taina, nici vre unu secretu, seau misteru ceea ce au patitu ómenii, cari au traitu inaintea nóstra, seau ceea ce patimu, si esperiiãmu noi cei de astadi.

Depositariulu acestoru patianii este scól'a. Scól'a este mam'a omenimei, carea a adunatu patianile trecutulu, cá se-le spuna fiitóreloru generatiuni, si prin ele se faca, cá in viitoriu se fia lumea mai buna, si se traiésca mai linistita si mai fericita.

Am disu intr'unu numeru anterioru, ca la noi, la poporulu nostru, pana acum celu putienu scól'a nu este aceea putere mare, carea trebuie se fie.

Se facemu astadi analis'a acestei dicetórie:

Poporulu nostru in trecutu si in parte mare si astadi s'a condusu in tóte afacerile sale de ori-ce natura, de datinile lui religióse si nationale. A facutu acést'a asia, pentru ca astfelu a invetiatu elu din mosi, stremosi, ca daca o faci acést'a asia, „este bine,“ ér deca nu o faci asia, atunci „nu este bine.“

Pentru ce „este bine“ se-o faci acést'a asia, si „nu este bine“ se-o faci altcum, poporulu nostru s'a intrebatu fórte raru, seau nu s'a intrebatu nici odata.

In inim'a lui romanulu a fost totdeun'a liniscitu si consciu, ca mai bine, de cum s'a treditu elu a lucrá si a traí din mosi stremosi nu-lu póte invetiá nimenea. Apoi in acestu conservativismu l'a mai intaritu si credinti'a romanului, ca este neamu alesu si de vitia mare, si ca elu n'are lipsa se invetie dela altii, ci altii potu invetia dela densulu.

Si pana cand a trait romanulu asia, a fost bine, precum bine este si astadi prin totu loculu, pre unde romanulu gandesce, si traiesce astfelu.

Datinele religióse si nationale jóca o rola principala in desvoltarea istorica a oricarui poporu. Datinele sunt pentru popóre unu felu de legi de viétia remase din betrani si formulate prin indelungi esperientie ale generatiuniloru, cari au trait inainte de noi in lume. In datini si prin datini se representéza unu felu de stabilitate si continuitate in desvoltarea istorica a popóreloru.

La noi chiar in timpul de facia este espusu poporulu la o mare primejdia, ca in cele multe comune ale nóstre, in cari se perde din pamentulu stremosiescu, si scade poporatiunea, lumea nu mai tiene la frumósele datine, moscenite din betrani cu acea rigóre, cu carea trebuie se tiena.

Si omulu, asia este elu facutu se fia, ori se conduce in afacerile sale de datini, ori de mintea si cugetarea s'a. In stadiulu dantaiu omulu lucréza si

traiesce fara se-si dea multa seama de ceea ce face; dar legatu fiend in afacerile sale de datinile, remase din betrani, elu si-urméza calea in o directiune buna. Sporiulu ce-lu face nu este mare, dar totu este unu sporiu.

Schimbãrile, ce se intempla inse in lume la anumite epoche, in modulu de viétia alu ómeniloru, — contribuescu, cá datinele remase din betrani se nu mai fia de ajunsu, pentru cá omulu si popórele se-se póta guverná numai prin datini. De lipsa este cá pre langa datini se-se mai adaoge o minte luminata, pentru cá omulu se-si póta urmá cu succesu calea acestei vietii.

Si acést'a este dupa noi stadiulu, in care se gasesce astadi poporulu nostru.

Schimbãrile, prin cari a trecut lumea in timpul din urma, pretindu dela fiecare omu o viétia cu multa cugetare si cu multa combinatiune. Si pentru cá omulu se póta ave acést'a combinatiune si putere de a calculá si cugetá trebuie se fia deprinsu inca de micu a invetiá si a cunósce tóte cele ce i-sunt de lipsa; si in acelasi timpu se fia inca de micu deprinsu a cugetá si a exploatá orice situatiune in folosulu seu.

In scólele nóstre elementarie deprinderea eleviloru in cugetare se intempla de odata cu deprinderea in vorbire prin asia numitele esercitii intuitive.

Pedagogi'a chiar in vederea multelor trebuintie ale vietii de astadi pretinde dela scóla, cá cu incepere din diu'a prima, in carea a venitu prunculu in scóla se invetie a cunósce obiectele din jurulu seu, si a poté cugetá si vorbi despre ele.

Sunt acum cam 20—30 de ani, de cand se ocupa scól'a nóstra elementara cu esercitiile intuitive. Dar sporiulu si anume unu sporiu mai mare in viétia si desvoltarea economica a plugariului nu se semte. Trebuie se fia o sminta mare, daca acestu sporiu nu se semte.

Si acést'a sminta dupa noi trebuie se proviná din imprejurarea, ca in decursulu timpulu, cand ne-am ocupatu cu esercitiile intuitive in scóla n'am deprinsu pre fiitorii plugari a-se ocupá si a gândi din destul asupra obiectelor si lucrãriloru, de cari depinde buna starea si inaintarea plugariului.

Plugulu, carulu, sap'a, secerea, cós'a, gradin'a, campulu, padurea, pamentulu stremosiescu, vitele de economia si alte obiecte, asup'r'a caror'a trebuie se cugete nentreruptu plugariulu, cu potintia este, ca nu se voru fi tractatu cu destula ingrijire in scól'a elementara. De asemenea nu se voru fi tractatu cu destula grije nici conceptele economice: lucru, cascigu, intrebuintiarea timpulu, perdere, sporiu, crutiare, aratu, sapatu, seceratu, cositu, vindere, cumperare, banu, vestminte, negociu, meseria si altele, — apoi cunoscintiele despre diferitele isvóre de cascigu ale plugariului, cum sunt: bucate, grâu, cucuruzu, secara, ovesu, orzu, — diferitele ierburi: lucern'a trifoiu,

— legumi, — cultur'a intensiva, cultur'a estensiva si altele.

Cu unu cuventu in exercitiile intuitive, asia ni-se pare nóue, — n'au fost, si dóra nu vor fi potutu se fia scólele nóstre pana acum cu ochi destulu de ageri asupr'a trebuintieloru reale ale vietii si preste totu asupra trebuintieloru practice ale plugariului.

Si plugariulu carturariu, tocm'a asia cá si celu necarturariu n'a sciutu se inmultiesca isvórele de venit si se-si intocmésca modulu de viétia, cá se aiba o viétia buna si ticnita inse cu putiene chieluiei, si respective avendu-si tóte cele trebuintióse in cas'a s'a, fara se-le cumpere cu bani scumpi.

In viétia plugariului principiulu fundamentalu economicu este: a avé in cas'a s'a tot ceea ce-i trebuiesce din economi'a s'a si din lucrulu maniloru sale si ale casniciloru sei, — si încât se póte a nu fi silitu se cumpere cu bani pentru trebuintiele sale nimicu din ceea ce insusi si-póte cascigá din economi'a s'a.

Acestu modu de viétia, scól'a este detória a-lu imprimá eleviloru prin exercitiile intuitive.

Predic'a de pe munte a Mântuitorului.

(Mat. cap. 5—7, 29.)

(dupa Dr. A. Bisping.)

(Continuare.)

Versu 9—11. In opunere catra modulu de rugaciune alu paganiloru, amintitu in versurile premergetóre da Mântuitorulu invatieceiloru sei cá modelu, o formula de rugaciune, in carea profunditatea si simplicitatea, sublimitatea si umilinti'a se afla exprimate in celu mai minunatu modu. Desi, incependu dela Origen, Tertulian si Cyprian, multi barbati luminati au scrisu multe tractate minunate si au comentatu fórté nimeritu acésta rugaciune; totusi sunetulu celu simplu alu cuvinteloru acestei rugaciuni, sta mai pre sus de orice interpretare omenésca, purcéda acést'a chiar si din cea mai devotata si cuvioasa inima crestina. Meditatiuni si ascese fórté indelungate nu potu se exhaurieze acestu tesauru plinu de intieleptiune si intimitate. — Acésta rugaciune domnésca, considerata cá unu intregu, contine in numerulu semnificativu a celoru siepte cereri totusi numai o ideia: expresiunea dorintiei ferbinte dupa imperati'a lui Ddieu. Idei'a acést'a inse se exprima: mai antaiu cu privire la referinti'a lui Ddieu catra omenime — anume in cele dantáiu trei cereri, cari ne infatisiéza scopulu supremu a lui Ddieu in form'a unei dorintie: „A-lu teu nume sè se sântiesca, a t'a imperatie se vie, a t'a voie sè se faca“; — dupa aceea cu privire la referinti'a ómeniloru catra Ddieu — anume in cele patru cereri din urma, cari considera pedecile sau obstaculele imperatiei lui Ddieu: „Nóue ne dà pânea cea de tóte dílele, nóue ne iórtá gresielele, pre noi nu ne duce in ispita, pre noi ne mântuesce de celu reu.“ — Agrairea: „Tatalu nostru, carele esci in ceriuri!“ ne transpune îndata adeverat'a dispositiune si voie de a ne rugá. Numimu pre Ddieu tatalu nostru, trebuesce deci se ne apropiemu de elu cu acea incredere credincioasa, cu aceea dragoste fiasca, cu aceea ascultare si supunere umilita, cu carea copii cei buni vinu si aduc inaintea parintiloru rugamintele lor. Dara numai cá

rescumperati, numai in Christosu putem si ni-e permis a numi pre Ddieu parintele nostru. Cà-ci numai prin aceea, cá Christosu, fiulu celu adeveratu a lui Ddieu, s'a facutu om si fratele nostru (Evrei 1, 17.) si ne-a primitu pre noi membri ai trupului seu celui misticu, am devenitu noi fii adoptivi a lui Ddieu, am dobanditu adeverata infiere (adoptatiune) a lui Ddieu. De aceea si dice preotulu si cu elu dimpreuna comunitatea intréga la sânta liturgie inainte de rostirea acestei rugaciuni cuvintele semnificative: „Ne invrednicéscé pre noi Stápáne fara de osanda, se cutezámu a te chieimá pre tine Dumnezeulu celu cerescu, Tatalu. In T. V. a statu omenimea catra Ddieu in referinti'a slugii catra stapánulu seu, si daca câte odata se numesce Iehova „tata parinte,“ si daca Isai'a (in cap 63, 16.) dice: „Tu Iehov'a esci tatalu nostru“ (asem. Is. 64, 7.) apoi acést'a e numai o anticipatiune a T. N., e o stralucire momentana a T. N. in T. V. Abia in T. N. a intratu omenimea prin Christos in referinti'a infierii (adoptatiunii) ca'ra Ddieu. — Se dice nostru si nu alu meu, — acést'a ne arata, ca noi toti suntemu frati, pentru cá suntemu fii ai unui parinte cerescu, ca prin urmare ni este permis a ne apropiá de Ddieu in rugaciune numai atunci, cand iubimu pre toti ómenii cá pre fratii nostri. Pentru acést'a se si vorbesce in cele din urma patru cereri tot in pluralu. — Prin cuvintele „carele esci in ceriuri“ ni se aduce aminte, ca vóindu noi a ne rugá trebuesce se redicámu inim'a nóstra dela cele lumesci si trecetóre la cele vecinice si neperitóre. La rugaciune are sè se indrepte dorinti'a inimei nóstre la cele de susu, unde se afla si parintele nostru si unde prin urmare e si patri'a nóstra cea adeverata. Cererea prima suna: „Sântiesca-se numele teu.“ Verbulu a sânti „agiazesthai,“ daca are de obiectu lucruri profane si astfeliu si pre omu, insamna: a face curatu, a scóte dinintrebuintiarea cea profana a face sântu; daca are inse de obiectu pre Ddieu sântulu, insamna: a recunósce ca Ddieu e intr'a deveru sântu, s'nu si a-lu prémári pre Ddieu, si asiadara corespunde grecescului: „doxazesthai“ a prémári din evangeli'a lui Io. nu (7, 39, 13. 31. 17, 1. etc.) Numele dumnedieescu (to onoma) sta aici, dupa modulu de vorbire T. V., pentru insási fiinti'a dumnedieésca, intru cât s'a descoperitu acést'a. Asiadara cererea prima o putem circumscrie astfelu: „Se fi tu prémáritu seu se fia dumnedicitatea t'a prémárita.“ Prémáritia lui Ddieu e prin urmare lucrulu prim, pentru carele trebuesce se ne rugámu; cà-ci ea e totodata si lucrulu celu mai maretiu, pentru-cá e scopulu finalu, e „finis absolute ultimus“ a tóta creatur'a. Cererile: „vina imperati'a t'a; fie voia t'a, precum (se face ea) in ceriu, (asia) si pre pamentu, sunt defasiurári, desvoltári mai de aprópe ale celor dise in cererea prima. Recunóscrea si prémáritia lui Ddieu, cá a fiintiei atotsánte, presupune din partea omului sántienie interna; cà-ci cele omogene se cunoscu mai bine. Deci daca se prémáresce Ddieu in tóte si prin toti, atunci a si venit imperati'a lui Ddieu, si prin acést'a ni se presinta cá tóta creatur'a a implinitu, a fautu voi'a lui Ddieu. Cele dintái trei cereri stau asiadara in strensa legatura, si se repórta catra olalta ca scopulu, realisarea acestui scopu si mijlócele prin care se ajunge elu. — In ceriu ángerii si sántii implinescu, facu voi'a lui Ddieu in modulu celu mai deplinu; daca s'ar face, seu s'ar implini ea in chipulu acést'a si de cátra creatur'a cea rationala aici pre paméntu, atunci imperati'a lui Ddieu cea originala ar fi restaurata.

Vers. 11. In cele patru cereri din urma ne rugám pentru delaturarea acelor pedeci, cari se opunu

venirei imperatiei lui Ddieu. Deci trebuiesc se întregim la fie-care cerere: pentru-că să se întemple acést'a, adeca; prémărirea numelui teu etc. dà-ne n óue astãdi pânea cea de tóte dilele" (necesara.) Griile pentru lipsele cele trupesci potu împedecã in prim'a linie venirea imperatiei lui Ddieu in noi, pentru acést'a plini de incredere se rugãm pre Ddieu pentru cele necesare la sustinerea vietii nóstre. Dara o posesiune pamentésca prea mare inca împedeca silinti'a s'au dorinti'a dupa imperati'a lui Ddieu; si de aceea se cerem numai pânea ce ni-e dilnicu de lipsa. In cererea acést'a se exprima totodata si consciinti'a adenca a necesitati' unui ajutoriu: si in esistinti'a s'a fisica se se scie omulu că atérna dela Ddieu, si că dela elu primesce plinu de credintia cele ce i sunt de lipsa pentru fie-care di.

Vers. 12. Dela necesitatea ajutoriului fisicu are se tréca rugatoriulu la necesitatea cea spirituala: si aici mai antaiu ilu intimpina consciinti'a peccatului, a vinei si a datoriei sale. Pentru acést'a suna cererea a cincea; „Si ne iérta nóue gresielele nóstre;“ asiadara ceremu iertarea peccatoru nóstre. Toti suntem datori lui Ddieu, pentru-că am peccatuitu, si acel'a carele nu se apropie de Ddieu cu consciinti'a vinovatiei sale inaintea lui Ddieu, rugaciunea acelu'a nu e adeverata, pentru-că nu e umilita. Acést'a datorie nu o putem plãti, nu o putem achita cu puterile nóstre proprie si de aceea pentru iertarea ei invocãm, implorãm grati'a si indurarea lui Ddieu. In ordinea dumnediesca a lumii acestei'a este unu principiu, dupa carele Ddieu procede fatia de noi in acelasi modu, in carele noi fatia de deaprópele nostru; si acestu principiu avem destula ocaziune a-lu observã si in viéti'a comuna. Dreptu aceea nu avem voia, nu ni-e permis, a sperã iertarea peccatoru nóstre dela Ddieu, daca nu am lasatu mai nainte din pretensiunile nóstre fatia de deaprópele, s'au daca nu i-am iertatu vatamãrile si gresielele lui. De aici adausulu: „precum si noi iertãm gresitiloru nostri.“ In gur'a acelu'a, carele mai nutresce in inim'a s'au ura si mânje fatia de deaprópele seu atunci, când se róga lui Ddieu, e cererea acést'a o minciuna, ba chiar o provocare formalã a lui Ddieu, de a nu-i iertã lui peccatele ce le-a comis.

Versu 13. Consciinti'a vie a vinovatiei sale destépta in omu simtiementulu slabiciunei si a fragilitãtii; cãci elu scie din trista esperintia, cât de aplicatu e la cadere. Deci desi acum'a îi-iérta Ddieu gresielele, totusi trebuie se caute cu fórte mare ingrijire in viitoru, temendu-se că in curend va contrage nóue datorii fatia de Ddieu. De aici cererea a siesea: „Si nu ne duce pre noi in ispita.“ La prim'a vedere s'ar paré, că cerea acést'a stã in contradicere cu cuvintele dela Iacov 1, 13.: „Ddieu este neispititulu de rele, si nici elu nu ispitesc pre nimenea.“ Dara acolo e vorba despre ispitirea interna; a cãrei principiu eficientu firesce că nu e Ddieu, ci poff'a, concupiscenti'a proprie si in ultim'a linie diabolulu; aici inse sub ispita avem se întielegemu ispit'a din afara, esterna, adeca stãrile si inpregiurarile cele seducatóre a le vietii, cari vedi bine că nu numai cá potu, ci chiar trebuiescu a se ascrie lui Ddieu, că acelu'a, carele dispune si dirige tóte. Deci in consciinti'a slabiciunei sale si din fric'a de peccatu, trebuie se se róge crestinulu lui Ddieu pentru delaturarea acestoru referentie ispititóre, de si dealtmintrea scie bine, că ispitele îi sunt folosítóre pentru-că îi dau ocaziune la lupta, ér prin lupta ilu duc la tot mai mare perfectiune morala (Iac. 1, 2. si urm. ep. c. Rom. 5, 3. si urm.) Pre când cererea a siesea exprima dorulu ferbinte de a nu fi biruitu de peccatu, pre atunci se redica a sieptea si cea din urma cerere la dorinti'a

mantuirii de puterea reului in genere: „ci ne mântuesce de celu reu.“ Unii esegeti iau cuvintele „de celu reu,“ că neutru, in întielesu de reulu moralu, carele domnesce asupr'a nóstra si ne tiene prins, tocmai asia ca si o putere esterna; altii érasí ca masculinu, întielegundu sub cuvintele aceste pre diabolulu carele ca domnulu si stapãnulu lumii acestei'a, ne tiene legati in catusiele sale; si din acést'a stare ceremu apoi dela Ddieu eliberarea, mântuirea nóstra. Explicarea acést'a din urma corespunde mai bine din punctulu de vedere a T. N. (asem. Ioanu 17, 15. Rom. 16, 20.) — E de observatu ca dupa esemplulu lui Ioanu Crisostom, Reformatii, Arminianii si Sociniani cererea din urma nu o privescu de o cerere deosebita, ci întregulu vers. 13. lu considera numai de o cerere, asia ca dupa acesti'a rugaciunea domnésca nu contine siepte ci numai siese cereri.

Cu acést'a se termina rugaciunea domnésca, a carei cuprinsu Tertulianu cu totu dreptulu ilu caracteriséza prin cuvintele: „breviarium totius evangelii.“ Docsologi'a pre carea o adauge textulu receptu, si carea se afla si in traducerea nóstra: „că a t'a este imperati'a si puterea si marirea in veci aminu;“ e neautenticata fiind că lipsesce in cele mai bune manuscrise, in mai multe versiuni (traduceri: vulgata, itala, si in cea coptica) precum si la mai multi parinti si scriitori bisericesci mai vechi. Ea provine de timpuriu in întrebuintiare liturgica. (Constit. Apost. cap 7, 24.) Protestantiu au pastrat-o si o rostescu imediatu dupa rugaciunea domnésca.

Versu 14 si 15. Mântuitoriulu face aici unu adausu explicatoru la cererea a cincea (versu 12.), pentru de a recomandã cu deadinsulu impacarea (reconciliarea) cu deaprópele, că condi:iune neaparata pentru dobãndirea iertãrii peccatoru dela Ddieu: „Cã de veti iertã ómeniloru peccatele lor, iertãvã si vóue parintele vostru celu cerescu; ér de nu veti iertã ómeniloru peccatele, nici parintele vostru nu va iertã peccatele vóstre.“ Cine voesce se cãstige dela Ddieu iertarea peccatoru, acel'a trebuiesc se se caiesca din inima pentru peccatele comise; cãinti'a adeverata nu e cu putintia fara de umilintia, adeca fara recunoascerea vinovatiei sale si a miseriei proprie. Umilinti'a dispune pre omu, că elu se fie severu fatia de sine insusi, blãndu si reconciliabilu fatia de deaprópele seu. Deci unde nu e reconciliare, acolo nu e umilintia, unde nu e umilintia, acolo nici cãintia adeverata, ér unde nu e cãintia adeverata, acolo nici iertarea peccatoru.

Vers. 16 si 17. contineu o aplicare a propusetiunei generale din versu 1. la a trei'a manifestatiune principala a vietii religiose, adeca la postu. „Ér când postiti, nu ve faceti ca cei fatiarnici: tristi; cãci ei smolescu fetiele sale, ca se se arate ómeniloru că postescu. Adeveru diu voue, că-si iau plat'a lor. Fariseii obicinuiãu a posti de regula joi'a, că in diu'a in care s'au suitu Moise pe muntele Sinai, si luni'a, ca in diu'a in carea s'au coboritu, Când postiau se imbracau in vestminte de doliu (Isai'a 58., 5., 61., 3.) presarau cenusia pre fati'a lor, că prin acést'a cât si prin mardaria si parte prin mardari'a fetiei lor parte prin invelirea ei (2. Sam. 15, 30. Est. 6, 12.) 'si faceau fetiele nevedinte, pentru că se nu se póta si cunósce ce fatia au. — In versulu 17. se espune contrastulu celoru dise mai nainte. „Ér tu când postesci, unge capulu teu, si fati'a t'a o spala, ca se nu te arati ómeniloru că postesci, ci tatãluteu celui ce este intru ascunsu. Si parintele teu celu ce vede

intra-scunsi, va respalati tie la aretare. Sfatulu, de a se unge si spalá in dile de postu, nu trebue a se lua verbalu. Mantuitoriu voiesce numai se dica: cá postindu se evitámu ori-ce ostentatiune, ca ómenii se nu observe cá postimu; seau se nu postimu din vanitate. Postulu adeveratu purcede din o adeverata dispusetiune spre cántia, seau celu putienu presupune intentiunea de a desteptá in sine spiritulu cántiei adeverate; a posti din vanitate e minciuna si ipocrisie. (Va urmá)

D i v e r s e.

* *Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu* mergendu spre Caransebesiu a sositu Vineri'a trecuta cu trenulu dela amédi in Aradu insocitu de dlu Atanasiu Cimponeriu, jude la tabl'a regésca in pensiune si de parintele Dr. Crisanu, profesoru la seminariulu din Sibiu. Escelenti'a S'a a ramasu in Aradu pana la órele 6. dupa amédi. Dupa sosire imediatu s'au prezentatu inaintea Escelentiei Sale membrii consistoriului si corpu profesoralu dela seminariu, — esprimandu si bucuri'a si bineventandu pre Escelenti'a S'a pentru bun'a sosire in mijloculu nostru.

La órele 6. dupa amédi Escelenti'a S'a a continuatu calatori'a spre Caransebesiu, insocitu fiendu pana la gara de Pré Santi'a S'a parintele Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu si de mai multi membri ai consistoriului eparchialu din Aradu.

* *Deputatiunea esmisa de primulu sinodu parochialu din Chinezu* s'a prezentat dilele trecute sub conducerea onorabilulu parinte Alecsandru Creciunescu inaintea Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, si i-a substernutu adres'a votata de sinodulu parochialu din Chinezu, intrunitu la 26. Feb. a. c. publicata de noi in numerulu trecutulu alu acestei foi. Cu acésta ocasiune deputatiunea fratilor nostri din Chinezu esprima Pré Santiei Sale si verbalmente cele mai calduróse multiemiri ale poporulu romanu din numit'a comuna pentru multele fatigio si staruintie depuse intru resolvirea dreptei loru cause portate pentru despartirea de catra serbi. Pré Santi'a S'a multiemindu iui Ddieu, ca a ajutatu credintiosiloru romani din Chinezu, de a-si vedé realizatu visulu loru de auru, dupa carele a luptatu vitejesce ani multi, si cu grele sacrificie — doresce noiloru credintiosi ai eparchiei Aradului celu mai bunu succesu prin biserica si scóla si implóra binecuvantarea Cerinului asupr'a vietii si activitatii loru in nou'a positiune, prin carea au intratu in organismulu bisericei romane.

* *Dintre obiectele pertractate* cu ocasiunea primulu sinodu parochialu din Chinezu mai amintim, ca sinodulu pre langa conclusele amintite in numerulu trecutulu alu acestei foi a decisu, cá in considerarea multeloru servitiu prestate credintiosiloru romani, din Chinezu in lupt'a loru pentru despartirea ierarchica de catra dnii: Paul Rotariu si Emanoil Ungureanu, advocati in Timisió'a a decisu in unanimitate, ca numitiloru domni se-le esprime multiemita protocolara, pofindulu dela Ddieu ani multi fericiti!

C o n c u r s e.

Pentru deplinirea parochiei vacante de cl. III-a din comun'a *Alparea*, pretopresviteratulu Oradii-mari, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe 16/28. Aprilie a. c.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochie sunt:

- 1) Casa parochiala cu gradina si supraedificate pretiuita 80 fl.
- 2) Birulu câte un'a mesura de bucate ori câte 1 fl.

dela 110 case 110 fl. 3) Pamentu aratoriu si fenatiu 23 jugere estravilanu si 1 intravilanu de 1 jugeru, pretiuite in 170 fl. 4) Venitele stolare computate dupa calculu mediu aloru 5 ani din urma 100 fl. de totu 460 fl.

Contributiunea erariala dupa pamentulu parochialu o va solvi alengendulu prectu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt avisati a si asterne recursele adjurtate cu documintale recerute, subsemnatulu protopresviteru in Oradea-mare (N-Várad, N. Magyar utca 22. sz.) pana in 13/25. Aprilie a. c. avendu pana la alegere a-se presentá in s. biserica, spre a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Alparea, 9/21. Martiu, 1889.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOMA PACALA, m. p., protopresv.

Pentru definitiv'a deplinire a postulu invetiatorescu dela scóla I-a gr.-or. rom. din Borosineu, dieces'a, si coltul Aradului, cu termin de alegere pre 2/14 Aprilie a. c.

Emolumintele anuali sunt: 1.) In bani gat'a 300 fl. 2.) Pentru comferintiele invetiatoresci 10 fl. 3.) Pentru scripturistici'a scolara 6 fl. 4.) 10 or. lemne din cari se va incaldi si scóla. 5.) Cuartiru in natura, pentru curatoratulu scolei se ingrijesce comun'a.

Doritorii de a ocupá a-estu postu, au a documénta cá posedu testimoniu preparandialu, de cualificatiune si esamen din limb'a magiara, precum si testimoniu despre aceea, cá au absolvatu classe gimnasiali.

Recursele astfelu instruite si adresate comitetulu parochialu sunt a-se trimite subscrisulu inspectoru scolaru pana la 30. Martiu a. c. st. v. in Borosineu (Borosjenó) avend recurrentii pana la terminulu indicatu a-se presentá in biserica din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci, si tipicu.

Borosineu, 5. Martiu 1889.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: JOAN CORNEA, insp. scolariu.

Pentru deplinirea parochiei vacante de cl. III. din *Banesci* cu fili'a *Cristesci*, protopresviteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere de 30 dile dela I-a publicare.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie sunt avisati, — recursele proviedute cu tóte documintale recerute si adresate comitetulu parochialu — a le trimite oficiulu protopresviteralu in Halmagiu pana la 9. Aprilie a. c. st. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU GROZ'A, m. p. protop.

Licitatiune minuenda.

Ce se va tiené in 11/23 Aprilie a. c. la 9 óra a. m. in localitatea scólei din comun'a *Ecic'a romana* pentru reperarea din afara a bisericei gr.-or. romane. — Pretiulu de esclamare pentru repararea acoperisiului de pe turnu e de 300 fl. Iara pentru repararea zidulu bisericei si a turnulu e de 400 fl.

Licitantii din pretiulu de esclamare au se depuna inainte de licitatiune cá vadiu 10% in bani gat'a.

Celelalte conditiuni de licitatie se potu vedé la oficiulu parochialu din locu.

Ecic'a-romana, la 13. Martiu 1889.

Nicolau Magda, m. p.
parochu si presied. com. parochialu.